
Revurdering af miljøgodkendelse for

Slagtekyllingebrug på Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager

Godkendelsen omfatter: Husdyrbrug bestående af slagtekyllingeproduktion
Adresse: Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager
Godkendelsen er meddelt til: Torben Christensen, Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager
Grundejer: Torben Christensen, Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager
CVR/P: 88266218/1002789207
CHR nr.: 17517
Konsulent for ansøger: Landscentret for Fjerkræ, Karina Aarup Mikkelsen
Godkendelse udarbejdet af: Svendborg Kommune, Karen Frænde Jensen
Journal nr. 07/39717

Januar 2009

Miljø og Teknik

Torben Christensen
Hvenemosevej 17
5874 Hesselager

Miljø og Teknik
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge
Tlf: 6223 3000

mt@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Godkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget med et dyrehold på i alt 600.600 stk slagtekyllinger med en produktionstid på 35 dage; i alt 154,0 dyreenheder. Godkendelsen er givet på de vilkår, der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 7. januar 2009

Godkendt:
Karen Frænde Jensen
Agronom

Annonceret den 14. januar 2009

Klagefristen udløber den 11. februar 2009

Søgsmålsfristen udløber den 7. juli 2009

Revurderes inden den 7. januar 2017

Ikke teknisk resumé

Torben Christensen har søgt Svendborg kommune om godkendelse til en eksisterende slagtekyllingeproduktion på adressen Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager.

Slagtekyllingbrug over 100 dyreenheder blev IPPC-virksomhed med godkendelsesbekendtgørelsen fra 1999 (Bekg. nr. 807 af 25. oktober 1999). I henhold til denne bekendtgørelse skal godkendelsesmyndigheden foretage den første regelmæssige revurdering af IPPC-virksomheder, når der er forløbet 8 år efter, at virksomheden blev godkendt første gang jf. §17 stk.3 i ovenstående bekendtgørelse.

Den forhenværende Gudme Kommune modtog d. 5 februar 2003 din ansøgning om IPPC-godkendelse for slagtekyllingbrug over 100 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven.

Efter meddelingen af denne godkendelse er dyreholdet sammensat som vist i tabellen:

Dyreart	Antal producerede dyr	Antal dyr på stald (stipladser)	Dyreenheder (DE)
Slagtekylling, produktionstid, 35 dage	600.600	67.130	154,0

Der sker ingen ændringer i dyreholdet, da der er tale om en eksisterende produktion. Der er 8-9 rotationer pr. stald pr. år.

Der sker ikke nybyggeri på ejendommen.

Det vurderes, at husdyrbruget vil kunne drives uden at medføre væsentlige virkninger på miljøet, såfremt det følger de stillede vilkår og forudsætningerne i miljøvurderingen.

Indholdsfortegnelse

Ikke teknisk resumé	1
Indledning	4
Svendborg Kommunes afgørelse	4
<i>Lovgrundlag</i>	<i>4</i>
Miljøbeskyttelsesloven	4
Godkendelsesbekendtgørelsen	5
Husdyrgødningsbekendtgørelsen	5
Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug	5
Lov om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug	5
Bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning	6
Brugerbetalingsbekendtgørelsen	6
Forvaltningsloven	6
VVM	6
<i>Afgørelse med vilkår</i>	<i>6</i>
Drift og Indretning af anlæg	7
Årsproduktion	7
Ventilation	7
Rengøring	7
Ressourceforbrug	7
Oplag af olie	8
Kemikalier	8
Gødningsopbevaring og -håndtering	8
Driftsforstyrrelser og uheld	8
Ammoniak	9
Lugt	9
Støj	9
Transport	10
Støv	10
Lys	10
Skadedyr	10
Affald	11
Drift af husdyrbrugets arealer	11
Bedste tilgængelige teknik	11
Ophør af drift	11
<i>Generelle forhold</i>	<i>11</i>
Ændringer og udvidelser	11
Underretningspligt	11
<i>Retsbeskyttelse</i>	<i>11</i>
<i>Revurdering af godkendelse</i>	<i>12</i>
<i>Klagevejledning</i>	<i>12</i>
<i>Søgsmål</i>	<i>13</i>
Miljøteknisk redegørelse	14
<i>Grundforhold</i>	<i>14</i>
Ansøger og ejerforhold	14
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
Varetagelse af hensyn til landskab	15
Årsproduktion	15
Biaktiviteter	16
<i>Husdyrbrugets anlæg</i>	<i>16</i>

Staldindretning	16
Ventilation.....	16
Rengøring.....	17
Foder og foderopbevaring	17
Ressourceforbrug	18
Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.....	18
Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering.....	20
Driftsforstyrrelser og uheld	21
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	<i>21</i>
Ammoniak.....	21
Påvirkning af naturområder.....	22
Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000-områder	22
Påvirkning af andre naturområder.....	22
Påvirkning af lavere målsatte naturområder.....	23
Lugt.....	23
Støj.....	24
Transport.....	26
Støv	27
Lys	27
Skadedyr	27
Spildevand.....	28
Affald	28
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer</i>	<i>29</i>
Drift af husdyrbrugets arealer	29
Påvirkning af naturområder.....	29
Påvirkning af søer og vandløb.....	30
Kvælstof og fosfor til fjord og hav.....	31
Fosfor	31
Nitrat	32
Påvirkning af grundvand.....	32
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV arter)	32
<i>Bedste tilgængelige teknologi (BAT).....</i>	<i>33</i>
<i>Egenkontrol.....</i>	<i>35</i>
<i>Ophør af drift.....</i>	<i>35</i>
<i>Konklusion</i>	<i>35</i>
<i>Beskrivelse af eventuelle hørings svar, og vurdering.....</i>	<i>36</i>

BILAG

- Bilag 1. Oversigtskort med anlæg og angivelse af bygningsmæssig indretning
- Bilag 2 + 2a. Oversigtskort over harmoniarealer (Bruttoareal)
- Bilag 3. Oversigtskort med arealer og transportveje
- Bilag 4. Oversigtskort over natur og bufferzoner
- Bilag 5. Kort over §7 natur og habitatområder
- Bilag 6 + 6a. Oversigt over affaldsliste og håndtering

Indledning

Slagtekyllingeproduktionen på Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager fik den 26. maj 1988 en miljøgodkendelse af den daværende Gudme Kommune.

Slagtekyllingebred over 100 dyreenheder blev IPPC-virksomhed med godkendelsesbekendtgørelsen fra 1999 (Bekg. nr. 807 af 25. oktober 1999). I henhold til denne bekendtgørelse skal godkendelsesmyndigheden foretage den første regelmæssige revurdering af IPPC-virksomheder, når der er forløbet 8 år efter, at virksomheden blev godkendt første gang jf. §17 stk.3 i ovenstående bekendtgørelse.

Den forhenværende Gudme Kommune modtog d. 5 februar 2003 din ansøgning om IPPC-godkendelse for slagtekyllingebred over 100 DE.

Kommunen fik ikke påbegyndt sagsbehandlingen inden strukturreformen trådte i kraft 1. januar 2007. Samtidig med strukturreformen trådte lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv, i kraft (lov nr. 1572 af 20. december 2006). Husdyrbrug bliver først omfattet af denne lov, når der sker ændringer eller udvidelser på et eksisterende husdyrbrug. Da der ikke sker hverken ændringer eller udvidelser på nærværende slagtekyllingebred, er det Svendborg Kommunes vurdering, at ansøgningen skal behandles efter gældende miljøbeskyttelseslov (LBK nr. 1757 af 22. december 2006). Ifølge miljøbeskyttelseslovens §41b kan godkendelsesmyndigheden, når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse ændre vilkårene heri ved påbud jf. lovens §41.

Revurderingen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager.

Denne godkendelse er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række kortbilag.

Ved et husdyrbrug forstås en ejendom, hvor der er et dyrehold på mere end 3 dyreenheder (DE), dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse er skærpede i forhold til denne godkendelse.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Miljøbeskyttelsesloven

(LBK. Nr. 1757 af 22. december 2006, Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse)

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til kap. 5 i miljøbeskyttelsesloven

Ved gennemgang af virksomheden skal det vurderes, hvorvidt bedriften lever op til kravene i gældende miljølovgivning.

Der skal vurderes på virksomhedens samlede belastning, og der skal eventuelt stilles vilkår, der sikrer at forureningskilder ikke giver anledning til uacceptabel forurening. Forureningskilder er bl.a. støj, lugt, støv og overskudstilførsel og udvaskning af næringsstoffer.

Af miljøbeskyttelseslovens § 34 stk. 3 fremgår det indirekte, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen af en virksomhed skal foreligge oplysninger om virksomhedens ejerforhold, bestyrelse og daglige ledelse, så miljømyndighederne kan vurdere, om nogle af disse personer er omfattet af lovens § 40 a, der omhandler kriterier for tilbagekaldelse af meddelt godkendelse, nægtelse af godkendelse og fastsættelse af særlige vilkår om sikkerhedsstillelse.

Det er i lovens § 40 b stk. 1 anført, at Miljø- og Energiministeren opretter et miljøansvarlighedsregister over de personer og selskaber m.v. der er omfattet af § 40 a.

Da ingen i virksomhedens ledelse er anført i dette register, kan der meddeles godkendelse uden særlige vilkår om sikkerhedsstillelse.

Godkendelsesbekendtgørelsen

(Bek. Nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed, med senere ændringer bek. nr. 168 af 21. februar 2007)

Slagtekyllingebrug over 100 DE har nr. I101b på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1.

Landbruget er godkendelsespligtigt, idet slagtekyllingeproduktionen er større end 100 DE eller der er over 40.000 stipladser jf. godkendelsesbekendtgørelsen, med senere ændringer.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen

(Bek. nr. 814 af 13. juli 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.)

Beregning af antal dyreenheder er i henhold til gældende husdyrgødningsbekendtgørelse.

Kommunen er godkendende og tilsynsførende myndighed.

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

(Bek. nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug)

Bekendtgørelsen fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Desuden sætter bekendtgørelsen bla. regler for udskiftning af udbringningsarealer og regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Lov om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

(Lov nr. 1572 af 20. december 2006, Husdyrgodkendelsesloven,)

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning

(Bek. nr. 1335 af 6. december 2006)

Brugerbetalingsbekendtgørelsen

(Bek. nr. 463 af 21. maj 2005 om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug)

Virksomheden er omfattet af bekendtgørelse om brugerbetaling. Dette medfører, at virksomheden skal betale brugerbetaling til kommunen pr. forbrugt time til tilsyn og godkendelse.

Forvaltningsloven

(Lovbek. Nr. 1365 af 7. december 2007)

I henhold til forvaltningsloven skal kommunen foretage partshøring inden der træffes afgørelse i en konkret sag, såfremt sagen indeholder oplysninger, der kan være til ugunst for den pågældende part, og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Der har i denne sag været foretaget høring af i alt 8 parter, heraf 5 naboer og 2 ejere af forpagtede arealer, samt Danmarks Naturfredningsforening.

Der er ikke indkommet nogen høringssvar.

VVM

Da der ikke sker udvidelse eller ændringer, der medfører forøget forurening i forbindelse med godkendelsen, er det Svendborg Kommunes vurdering, at der ikke skal foretages en screening af virkningerne på miljøet

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed i henhold til miljøbeskyttelseslovens Kaptitel 5, husdyrbruget på Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager, matrikel 6a, Hesselager By, Hesselager.

Vilkår mærket med * er meddelt, som påbud efter miljøbeskyttelseslovens §41. Vilkår markeret med blå er overført uændret fra tidligere godkendelse fra 1988. Øvrige vilkår er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens §33.

Vilkår meddelt som påbud er lovmæssigt varslet overfor ansøger jf. miljøbeskyttelseslovens §75.

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget pt. Torben Christensen, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra den dato, hvor godkendelsen meddeles.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger, som ansøger har sendt frem og på følgende vilkår:

Drift og Indretning af anlæg

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske redegørelse og godkendelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, og skal sikres overholdt.
3. Der skal være et eksemplar af godkendelsen tilgængelig for de ansatte på ejendommen.

Årsproduktion

4. Slagtekyllingebruget tillades drevet med en produktion på maksimalt 600.600 stk producerede slagtekyllinger (35 dage), der med de nu gældende beregningsfaktorer svarer til 154,0 dyreenheder (DE).

Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i levetiden for kyllingerne, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides.

Afgangsalderen kan variere mellem 32-42 dage, når der samtidig korrigeres i antallet af individer, således at den årlige produktion ikke overstiger de anførte 154,0 dyreenheder.

5. Det skal ved tilsyn kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.

Ventilation

6. Ventilationssystemet i staldene skal rengøres og efterses mellem hver rotation.
7. Der skal føres journal over tidspunkter for vedligehold og rengøring af ventilationssystemet. Journalen skal opbevares for de seneste 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Rengøring

8. Der skal sikres en god staldhygiejne, samt at stalde og foderanlæg holdes rene.

Ressourceforbrug

9. Der skal føres journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder og evt. opstået spild. Dette kan gøre i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.

Oplag af olie

10. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på en overdækket plads og på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, uden mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
11. Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal til enhver tid foregå på en plads, der opfylder samme krav som opbevaringspladsen.
12. Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.
13. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.
14. Belægningen, hvor olie opbevares og håndteres, skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Kemikalier

15. Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag, og uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.
16. Belægningen, hvor kemikalier, rester og emballage opbevares skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Gødningsopbevaring og –håndtering

17. Markstakkene skal placeres mindst 75 meter væk fra naturområderne 1 og 2 og mindst 300 meter væk fra naturområderne 5 og 6 på bilag 4.

Driftsforstyrrelser og uheld

18. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsinstruks, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med

afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

19. Beredskabsplanen skal sendes til og accepteres af tilsynsmyndigheden inden tre måneder fra meddelelsen af godkendelsen.
20. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen skal være let tilgængelig.
21. Beredskabsplanen skal revideres en gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste revision.

Ammoniak

22. Den samlede ammoniakemission fra stald og lager må maksimalt udgøre 6210 kg N/år.

Lugt

23. Følgende genekriterier skal overholdes:

Område	Genekriterie
Byzone eller fremtidigt byzoneområde	5 OU _E /m ³
Samlet bebyggelse og lign.	7 OU _E /m ³
Enkeltliggende bolig	15 OU _E /m ³

24. *Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
25. Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

26. Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- helligdag kl. 7-18 (8 timer)	og	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal Værdi (spidsværdi)
50 dB(A)	45 dB(A)		40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

27. *Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt skal det dokumenteres, at støjgrænserne i ovenstående vilkår overholdes.

Dokumentationen kan foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er godkendt af Miljøstyrelsens referencelaboratorium til at udføre Miljømåling - ekstern støj.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter, at resultatet foreligger, sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

28. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager, som efter Svendborg Kommunes vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne.

29. Udbringning af husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer angivet på bilag 3 med et kryds, må ikke foregå på lørdage, søndage og helligdage. På øvrige arealer må der ikke ske udbringning på søn- og helligdage.

Støv

30. Driften må ikke udenfor ejendommens areal give anledning til støvgener, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

31. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

32. Driften må ikke udenfor ejendommens areal give anledning til lysgener, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

33. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal på forhånd godkendes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

34. Hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Således skal foderet være utilgængeligt for rotter.

Affald

35. Affald skal opbevares og afskaffes efter kommunens regulativer.

Drift af husdyrbrugets arealer

36. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 173 DE per planår (1/8-31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 19.058 kg N og 3705 kg P. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

37. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.

Bedste tilgængelige teknik

38. Ved substitution af råvarer og hjælpestoffer skal virksamheden dokumentere, at substitutionen så vidt muligt sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Ophør af drift

39. Virksamheden skal ved driftens ophør træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget, de tilhørende arealer eller ændringer i ejerforhold, før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune.

Underretningspligt

Den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112 og Svendborg kommune tlf: 6223 3000 (§52 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Retsbeskyttelse

Vilkår, der er ændret i henhold til den oprindelige miljøgodkendelse, er meddelt som påbud efter miljøbeskyttelseslovens §41. Der er ikke retsbeskyttelse på vilkår meddelt som påbud. Disse vilkår er mærket med en *.

Vilkår markeret med blå er overført direkte fra tidligere afgørelser. Der er ikke retsbeskyttelse på disse vilkår.

Øvrige vilkår er nye vilkår, der er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens §33. I henhold til lovens §41a er der 8 års retsbeskyttelse på disse vilkår.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal revurderes (§17 i Bek. Nr. 648 af 18. juni 2007) regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter, at husdyrbruget første gang blev godkendt.

Første revurdering skal foretages senest d. 7. januar 2017.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet (§91 i Miljøbeskyttelsesloven).

En eventuel klage skal være skriftlig og skal sendes til: mt@svendborg.dk eller Svendborg Kommune, Natur og Miljø, Svendborgvej 135, 5762 Vester Skerninge.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter, at godkendelsen er offentligt bekendtgjort, og skal være modtaget i kommunens ekspeditionstid.

Klagefristen udløber d. 11. februar 2009.

Svendborg Kommune videresender klagen til Miljøklagenævnet, og underretter samtidig den godkendelsen er meddelt til.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet (§ 96 i miljøbeskyttelsesloven).

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag (jf. §§98, 99 og 100 i Miljøbeskyttelsesloven):

- Torben Christensen, Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager
- Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret for Fjerkræ, Karina Aarup Mikkelsen

Naboer

- Hesselager Skole, Skolevej 50, 5874 Hesselager
- Kristian Møller Hedegaard, Solbakkevej 11, 5874 Hesselager
- Charlotte Lunnemann Sørensen, Hvenemosevej 20, 5874 Hesselager
- Nicolai M. Petersen og Sigrud Gudrun M. Samsing, Hvenemosevej 19, 5874 Hesselager (lejere)
- Hans Hvenemose Jensen, Hvenemosevej 25, 5874 Hesselager

Ejere af forpagtede arealer

- Ebba Møller Mortensen, Møllebakken 3, 5874 Hesselager
- Jens Arne Rasmussen, Hvenemosevej 9, 5874 Hesselager (nabo)

Andre

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk og svendborg@dof.dk

- Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet, v. Christian Jensen, sydfyn@friluftsradet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7541 Haderup.
- Miljøcenter Odense, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ, email: post@ode.mim.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene (§90 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006), skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er d. 7. juli 2009.

Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøvurdering danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning med supplerende oplysninger om godkendelse af husdyrbruget.

Grundforhold

Ansøger og ejerforhold

Godkendelsen meddeles til husdyrbruget på Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager. Ansøger og ejer er pt. Torben Christensen, som bor på samme adresse.

Torben Christensen er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Der stilles vilkår om, at de vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften og skal sikres overholdt. Desuden skal et eksemplar af godkendelsen være tilgængelig for de samme personer.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.

Husdyrbruget er placeret på adressen Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager.

Der sker ikke udvidelse eller ændringer på ejendommen.

Ejendommen er placeret i landzone ca. 770 m øst for Hesselager.

Følgende matrikler er tilknyttet ejendommen:

Ejerlav	Matrikel
Hesselager By, Hesselager	54a og 6a
Vormark By, Hesselager	4a, 4d og 5c

Bilag 1 viser et oversigtskort med placeringen af anlægget.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens §6 og §20

Afstandsforhold fra nærmeste anlæg og til nærmeste nabo	Afstand (m)	Afstandskrav §6 (m)	Afstandskrav (§20) (m)
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone eller sommerhusområde.	770	50	300
Samlet bebyggelse i landzone, eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	800	50	300
Enkeltbolig	260	50	-

Afstandskravene kan overholdes til alle typer boliger og boligområder.

Der er en enkeltbolig, Hvenemosevej 19, som er beliggende ca. 46 meter fra staldene. Denne enkeltbolig ejes af ansøger og ejendommen er sammatrikuleret med Hvenemosevej 17. Svendborg Kommune vurderer derfor, at ejendommen ikke skal medtages, når der skal måles til nærmeste nabo.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens §8

Afstandsforhold fra staldanlæg.	Afstand (m)	Afstandskrav (m)
Fælles vandindvindingsanlæg (Hesselager Kirkeby Vandværk)	1200	50
Enkelt vandindvindingsanlæg	200	25
Vandløb/dræn og søer	225	15
Offentlig vej/ privat fællesvej	55	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25	25
Naboskel	60	30
Beboelse på samme ejendom	36	15

Afstandskravene i forhold til §8 er overholdt.

Varetagelse af hensyn til landskab

Ejendommen er beliggende indenfor større sammenhængende landskabsområder. De større sammenhængende landskabsområder skal friholdes for etablering af større tekniske anlæg. Retningslinien omfatter ikke byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift jf. planlovens § 36, stk. 1 nr. 3.

Der sker ikke nybyggeri på ejendommen. Svendborg Kommune vurderer, at der ikke er landskabelige påvirkninger.

Årsproduktion

Der er søgt om godkendelse af det eksisterende dyrehold på ejendommen Hvenemosevej 17, 5874 Hesselager.

Dyreholdet er i nudrift og i ansøgt produktion sammensat som vist i nedenstående tabel:

Dyreart	Ansøgt = nudrift		
	Antal	Stipladser	DE
Slagtekylling, produktionstid 35 dage	600.600	67.130	154,0

Stald	Ansøgt = nudrift	
	Antal	Sti-pladser
1	300000	33365
2	300600	33765
IALT	600.600	67.130

Ansøger har oplyst, at der samlet er 67.130 stipladser til 35 dages kyllinger, og at der i antal produceres 600.600 stk kyllinger pr. år. Der er 8-9 rotationer pr. stald pr. år. Ansøger har oplyst at der er en anslået tomgangs periode mellem hvert hold på 8 dage. Der kan opstå situationer, hvor tomgangsperioden forøges.

Nettostaldarealet udgør 3332 m² og idet kravet til maksimal belægning, grundet dyrevelfærd, er 40 kg kylling pr. m², vil produktionen være maksimalt 133280 kg ved levering til slagteriet.

Kyllingeproduktionen tillades drevet med en produktion på maksimalt 600.600 stk producerede slagtekyllinger (35 dage), der med de nu gældende beregningsfaktorer svarer til 154,0 dyreenheder (DE). Inden for dette produktionsniveau tillades en længere eller kortere levetid for kyllingerne, således at afgangsalderen kan variere mellem 32 - 42 dage, når der samtidig korrigeres i antallet af individer, således at den årlige produktion ikke overstiger de anførte 154,0 dyreenheder.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget må drives med den ansøgte produktion.

I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal slagtekyllinger og produktionstid.

Der stilles vilkår om, at det ved tilsyn skal kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.

Biaktiviteter

På ejendommen er der et eksisterende halmfyre, der har en indfyret effekt på 320 kW. På baggrund af anlæggets størrelse vurderer Svendborg Kommune at halmfyret ikke er godkendelsespligtigt jf. Listebekendtgørelsen (Bek. 1640 af 13. december 2006, Bekendtgørelse om listevirksomhed).

Husdyrbrugets anlæg

Staldindretning

Der er med den ansøgte produktion to stalde (stald 1 og 2), som alle er indrettet med fast gulv og strøelse.

Bilag 1 angiver den bygningsmæssige indretning.

Ventilation

Stald	Type	Afkast (antal)	Styring	Max. ydeevne m ³ /time
1	Undertryk	13	Frekvensstyring	Ca. 12.000/ventilator
2	Undertryk	12	Multistep	Ca. 12.000/ventilator

Staldene er forsynet med undertryksanlæg, med indsugningsventiler placeret i væg og udsugninger placeret ved kip. Der er i alt 25 stk. afkast med ventilatorer i. Desuden er der monteret gavlventilatorer (5 stk. i alt). 2 i stald 1 og 3 i stald 2. Gavlventilatorer er kun etableret som nødventilation i forbindelse med varme somre.

Ved frekvensstyring kører alle ventilatorer hastighedsregulering efter ventilationsbehov. Ved multistep er kun en ventilator i hver stald hastighedsreguleret. Denne ventilator sikrer indregulering af det nøjagtige ventilationsbehov, idet de øvrige ventilatorer styres i grupper efter princippet on/off efter behov.

Lufthastigheden i luftafkastene er ved maksimal ventilation ca 8 m/sek., men ved minimum ventilation under 1 m/sek. Udsugningskapaciteten er maksimalt 4,0 til 4,5 m³ /time pr. kylling. (dog ekskl. gavlventilatorer). Om vinteren og i perioder med små kyllinger vil ventilationsbehovet være under 1/10 heraf. I starten af produktionsperioden er der stort set ingen ventilation af staldene, men efter ca. en uge begynder man at ventilere med gradvis stigende luftmængde. Ventilationen er fuldautomatisk reguleret og styres efter kyllingernes behov, startende ved ingen ventilation til maksimal kapacitet.

Ansøger oplyser, at der vil blive foretaget hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og ventilatorer, så modstand undgås i ventilationssystemerne. Rengøringen af ventilatorerne foretages efter hver rotation.

Kommunen vurderer, pga. afstanden til naboer, at der ikke umiddelbart vil være gener for de omkringboende.

Der er stillet vilkår om, at ventilationssystemet i staldene skal rengøres og efterses mellem hver rotation.

Der skal føres journal over tidspunkter for vedligehold og rengøring. Journalen skal opbevares for de seneste 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Rengøring

Ansøger har oplyst, at der efter levering af kyllinger fjernes dybstrøelse, og staldene rengøres og desinficeres. Vaskevandet, som indeholder støv fra loft, vægge og lignende samt meget små mængder strøelse opsamles i samletanke, som er placeret mellem stald 1 og stald 2 og øst for staldene. Staldene står herefter tomme i en uge eller mindre. Derefter strøs der i staldene. Rengøringen vil blive foretaget af eksternt firma.

Der vil blive foretaget hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og ventilatorer så modstand undgås i ventilationssystemerne. Anlægget rengøres ved hver holdskifte.

Dette lever op til kravet om BAT med hensyn til rengøring og ventilation ifølge EU's BREF dokument (Resume af Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion).

Der er desuden stillet vilkår om, at der til enhver tid skal sikres en god staldhygiejne, samt at stalde og foderanlæg skal holdes rene.

Foder og foderopbevaring

Det samlede foderforbrug vil være på 1600 tons. Der anvendes fytasetilsat færdigfoder, som tilsættes hel hvede. Branchen bruger optimeret foder med fytase til produktion af slagtekyllinger. Det anvendte foder vil have et N og P indhold svarende minimum til normtal på ansøgningstidspunktet og opfylder dermed kravet til BAT jf. BREF-dokumentet. Ansøger har indsendt dokumentation for, at der anvendes fasefodring. Dokumentationen er givet i form af indlægsedler på færdigfoder. Fasefodring er BAT.

Tilskudsfoeder	Kyllinge alder (dage)	Fytase (FTU/kg)
SAB-KY 1 start	0-10	-
SAB-KY 10, prevokse	11-17	520
SAB-KY 17	18-35	520
SAB-KY 32, slut	36	520

Ansøger har oplyst, at der anvendes fytase i foderet. Fodersammensætningen er optimeret på produktion af slagtekyllinger. Tilsætningen af hel hvede tilpasses kyllingernes vækst. Andelen mellem hvede og færdigfoder, og dermed proteinprocenten, reguleres på daglig basis.

Tilskudsfoderet og hveden opbevares i 3 fodersiloer, som er placeret ved staldene og en gastæt kornsilo. Se oversigtstegning bilag 1.

Ressourceforbrug

Årligt forbrug.	Nudrift/ansøgt
Vaskevand, drikkevand, drift (m ³)	4.320
Olie (liter)	12-14.000
El (kWh)	106.000
Foderforbrug (tons)	1.600

Forbruget af vaskevand er 1 m³ pr 100 m² kyllingestald, svarende til ca. 40 m³ pr. rotation, dvs. 320 m³ vand ved 8 rotationer. Drikkevand er ca. 4000 m³ pr. år.

Kravet til rene trædepuder på kyllingerne har medført, at der ikke sker vandspild fra drikkesystemet, og således er vandforbruget minimeret.

Ansøger har oplyst, at ventilationsstyringen er frekvensstyret, hvilket giver minimalt forbrug af el og varme.

Ansøger har oplyst, at elforbruget er meget konstant på 100.000 kWh i staldene, mens der til privat forbrug bruges ca. 6.000 kWh. Ansøger skønner, at lys ca. bruger 25% af elforbruget, ventilatorerne ca. halvdelen og de sidste 25 % bruges på andre maskiner osv. Det er i stald 1 af de to stalde, at der er det største strømforbrug. Her er lyset meget energikrævende.

Ansøger har oplyst, at det er med i planerne at renovere lyset i stald 1, så det kører mere energieffektivt. Ligeledes er det med i overvejelserne at renovere ventilatorerne, så de bliver delt op i to grupper i stald 1. Således at den ene gruppe kører kontinuert og den anden gruppe kun bruges i spidsbelastningsituationer.

Der er stillet vilkår om, at der skal føres journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder og evt. opstået spild. Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Dieselolie

Der findes på ejendommen en dieselolietank fra 2008 på 4000 l. Se bilag 1 for placering af tanken. Ansøger har oplyst, at tanken snarest vil blive anmeldt til kommunen.

Med henvisning til olietankbekendtgørelsen (Bekg. nr. 729 af 14. juni 2007, Olietankbekendtgørelsen) gøres der opmærksom på, at ejeren af overjordiske ståltanke under 6000 l skal sikre, at typegodkendte tanke med korrosionsbeskyttelse skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret. Øvrige ståltanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, mens tanke, hvis fabrikationsår ikke er kendt, skal sløjfes senest d. 31. august 2008.

Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal til enhver tid foregå på en plads, der opfylder samme krav som ved opbevaringspladsen.

Der sættes desuden vilkår om, at der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal et eventuelt spild straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald. Der skal til enhver tid findes opsugningsmateriale, der hvor olie og lign. opbevares og håndteres.

Der stilles desuden vilkår om, at der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal belægningen mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Kemikalier

Bekæmpelsesmidler opbevares i aflåst rum med fast gulv uden afløb.

Påfyldningen og vask af sprøjten foregår på møddingsplads, hvorfra der er afløb til en gammel aljebeholder. Skylning af sprøjten foregår i marken.

Opbevaring af bekæmpelsesmidler, rester herfra samt tom emballage følger reglerne i bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler og ændringer til denne bekendtgørelse (Bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler).

Svendborg Kommune vurderer, at der foruden de generelle regler skal stilles vilkår om, at kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Der stilles desuden vilkår om, at belægningen i kemikalierummet mindst én gang årligt skal kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Medicin

Ansøger har oplyst, at hvis der skulle blive brug for medicin i bedriften ordineres det af dyrlægen. Ansøger opbevarer ikke medicin. Eventuelle rester afleveres på apoteket. Se affaldsliste på bilag 2.

Flydende handelsgødning

Ca. 1 måned om året, omkring april måned, opbevares der handelsgødning på bedriften. Gødningen bliver opbevaret i en 14 m³ rustfri ståltank, som placeres på møddingspladsen.

Kommunen vurderer, at den nuværende opbevaring og håndtering af flydende handelsgødning ikke medfører risiko for spild til afløb, jord overfladevand og grundvand.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering

I nedenstående tabel gives en oversigt over gødningsproduktionen.

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Dybstrøelse	17028	3368	154,0
Tilført husdyrgødning (kvæggylle)	2030	337	19,0
I alt til rådighed	19.058	3705	173,0

Der modtages gylle fra 19 DE kvæg, som maskinstationen står for udspreddingen af. Kvæggyllen opbevares ikke på ejendommen.

Dybstrøelsen køres direkte ud i marken på den del af året, hvor det er muligt. Udkørslen sker når staldene tømmes og rengøres efter hver rotation. På de tidspunkter, hvor udkørsel ikke er mulig, opbevares gødningen i markstakke på udbringningsarealerne. Gødningen ligger ikke på noget tidspunkt på mødding på selve ejendommen. Ca. 45 % køres direkte ud i marken.

Ansøger oplyser, at udkørsel med husdyrgødning normalt kun sker på hverdage.

For hver rotation opgøres det producerede hold i dyreenheder.

Dette er i overensstemmelse med gældende regler for opbevaring og anvendelse af dybstrøelse.

Markstak

Ansøger har oplyst, at for midlertidige markstakke anbringes stakken væk fra følsomme receptorer såsom naboer og vandløb (inklusive markdræn). Yderligere overdækkes gødningsstakken omgående efter gældende regler.

Ansøger har oplyst at markstakken dækkes med plastik. Ansøger overvejer andre alternativer til afdækning. Markstakken bør placeres, så den ligger mest muligt i læ. Er stakken udsat for vind, er der stor risiko for, at overdækningen blæser i stykker.

Markstakken bør højst ligge samme sted i 12 måneder, og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.

Der etableres en markstak ved hver udmugning. I alt vil der være ca. 4 markstakke.

Der er flere af udbringningsarealerne, som grænser op til højt målsatte naturområder. Disse naturområder er beskrevet i afsnittet om forurening og gener fra husdyrbrugets arealer (påvirkning af naturområder).

Der er stillet vilkår om, at markstakkerne skal placeres mindst 75 meter væk fra naturområderne (naturområde 1 og 2 på bilag 4) og mindst 300 meter væk fra naturområderne 5 og 6 på bilag 4).

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger har oplyst, at ved længerevarende strømsvigt kan der opstå akutte problemer med ventilationen. For optimal produktionseffektivitet er vand- og foderforsyning af stor vigtighed. Ansøger har oplyst, at der sker løbende vedligehold af ventilationssystemet. Herved reduceres risikoen for svigt. Hele anlægget er forsynet med et nødstrømsanlæg.

Der er risiko for uheld primært ved spild med olie/kemikalier og flydende handelsgødning.

Produktionen er underlagt kvalitetsstyringskonceptet KIK. I kvalitetsstyringskonceptet KIK er implementeret en beskrivelse af, hvad der skal ske under driftsforstyrrelser og uheld.

Der er stillet vilkår om, at inden for tre måneder efter meddelelsen af godkendelsen, skal der udarbejdes en beredskabsplan, som skal sendes til og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde :

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over driften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- Opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Yderligere er der stillet vilkår om, at beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen af beredskabsplanen skal være let tilgængelig.

Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Der udledes ifølge ansøgningens beregninger samlet ca. 6210 kg N/år fra stald og lager.

Der er stillet vilkår om, at ammoniakemissionen ikke overstiger dette.

Der sker ikke nogen ændringer i den eksisterende produktion, og derfor vil der ikke være en merbelastning med ammoniak fra produktionen.

Reduktionskrav

Der er ikke et krav om reduktion, da denne godkendelse er lavet efter miljøbeskyttelsesloven og ikke efter husdyrgodkendelsesloven. Ifølge husdyrgodkendelsesloven er der et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra nye staldanlæg, dvs. krav ved udvidelser og renoveringer af staldanlæg. Da det er en eksisterende produktion og der ikke sker nogen udvidelse og renovering af staldanlægget,

sammenholdt med, at det er en kap. 5 godkendelse vurderer kommunen, at der ikke skal stilles krav om reduktion.

Påvirkning af naturområder

Svendborg Kommune skal varetage beskyttelsen af natur herunder områder, der er beskyttede mod tilstandsændringer eller fredede, udpegede som internationale beskyttelsesområder (NATURA 2000 - områder) eller udpegede som særligt sårbare overfor næringsstofpåvirkning.

Kommunen vurderer, at såfremt ammoniakemissionen fra stald og lager øges, skal det ved beregninger dokumenteres, at der ikke sker en merbelastning af A- og B-målsatte naturområder med overskredet tålegrænse samt §7-naturområder indenfor 300 m fra husdyrbruget.

Baggrundsbelastningen for hele området er beregnet som et gennemsnit af data for en treårig periode (2004-2006). Baggrundsbelastningen er således 16,3 kg N/ha/år for alle nedenfor omtalte naturområder.

Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000-områder

Det nærmeste §7-naturområde ligger i en afstand af ca. 2,4 km fra anlægget (naturområde 7, bilag 5).

Nærmeste EF-habitatområde, Natura 2000 område, ligger øst for anlægget i en afstand af ca. 2,3 km (naturområde 8, bilag 5). Området består af søer ved Tårup og Klintholm, og har et samlet areal på 36 ha.

På baggrund af ovennævnte naturområders afstand til bedriften, og at der ikke sker nogen ændringer i produktionen og dermed ingen merbelastning, vurderer Svendborg Kommune, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til begrænsning af ammoniakafsætning til naturområderne fra husdyrbrugets anlæg.

Påvirkning af andre naturområder

Naturområde 5

Ca. 585 m nordøst for anlægget ligger der en B-målsat §3-mose (naturområde 5, bilag 4). Mosen er af typen overgangsrigkær med en større population af den fredede orkidé Maj-Gøgeurt. Der er desuden fundet Blågrøn Star, Top-Star, Næb-Star, Trævlekrone og Smalbladet Kæruld. Områdets tålegrænse på 15-20 kg N/ha/år.

Naturområde 6 – Trappedal Ø

I en afstand af ca. 270 m nordøst for bedriften ligger der et gammelt, C-målsat ugødsket §3-overdrev med forekomst af gødskede partier (naturområde 6, bilag 4). Der er fundet den biotoptypiske Hunde-Viol. Områdets tålegrænse på 15-20 kg N/ha/år.

Der er som tidligere nævnt stillet vilkår om, at markstakkene skal placeres mindst 300 meter væk fra de naturfølsomme områder 5 og 6 på bilag 4. Samt 75 meter væk fra naturområderne 1 og 2 på bilag 4 (se beskrivelse af området i afsnittet om forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg). Kommunen vurderer, at der ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår, da der ikke sker en merbelastning.

Påvirkning af lavere målsatte naturområder

Der findes omkring markerne adskillige lavere målsatte (C- og D-målsatte) naturområder. På baggrund af deres målsætning, afstand til bedriften, tålegrænse samt baggrundsbelastningen i området, samt at der ikke sker nogen ændringer i produktionen og dermed ingen merbelastning vurderer Svendborg Kommune, at naturområdernes tålegrænse ikke er overskredet og stiller derfor ikke vilkår hertil.

Samlet vurdering

Da der ikke sker nogen ændringer i produktionen og dermed ingen merbelastning, vurderer Svendborg Kommune, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til begrænsning af ammoniakafsætning til naturområderne fra husdyrbrugets anlæg.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldluftventilation. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra en stald til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bla. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes jf. bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold over 3 DE, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

Lugtbelastningen fra et staldanlæg angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier.

I denne godkendelse er Husdyrgodkendelseslovens genekriterier brugt. Indenfor de beregnede geneafstande kan Husdyrgodkendelseslovens genekriterier ikke overholdes.

Beregningen af geneafstandene foretages enten ved OML-modellen (Operationelle Multi Luftforureningsmodel (ny model)) eller FMK-modellen (Foreningen af kommunale miljømedarbejdere). Den model, der beregner den længste afstand anvendes til vurdering af om husdyrgodkendelses-lovens genekriterier er overholdt.

I den konkrete sag benyttes den ny lugtvejledning til beregning af lugtgeneafstande til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig.

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven reduceres de OML-beregneede geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger. Desuden bortskæres de staldafsnit, som ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Den nærmeste enkeltliggende bolig, samlet bebyggelse og byzone er ikke placeret nord for staldanlægget på Hvenemosevej 17. Der er ingen øvrige husdyrbrug over 75 DE inden for de angivne afstande (300m/100m). Derfor er geneafstanden ikke korrigeret i forhold til placering eller kumulation.

Nedenstående tabel viser afstanden fra lugtcentrum til de nærmeste naboer, de beregnede geneafstande, og genekriterierne.

Afstande, beregnede geneafstande efter den ny lugtvejledning, genekriterier

Områdetype	Afstand fra lugtcentrum (m)	Beregnet geneafstand (m) for at genekriteriet er overholdt	Genekriterie (OU_E/m^3)
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone eller sommerhusområde.	805	463	5
Samlet bebyggelse i landzone, eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	828	340	7
Enkeltbolig	298	153	15

På grundlag af ovenstående tabel vurderer Svendborg Kommune, at geneafstanden til naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Der stilles vilkår om, at genekriterierne skal overholdes.

Der stilles vilkår om, at der kan kræves etablering af lugtreducerende foranstaltninger, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at produktionen giver anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende.

Der stilles vilkår om, at der med henblik på vurderingen af lugtbelastningen kan stilles krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt 1 gang pr. år. Inden måling og beregning foretages skal undersøgelsesprogrammet godkendes af kommunen.

Støj

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkluder og fra den interne transport på ejendommen. I dette afsnit vurderes udelukkende driftsstøjen.

De primære støjkluder og driftsperioder er angivet i nedenstående tabel.

Støjkilde	Driftstid/døgn (t)	Periode på år
Ventilation	24	10 mdr.
Indblæsning af foder	1	40 (1 gang/uge)
Levering af kyllinger	1	7-8 gange
Afhentning af kyllinger	10	7-8 gange

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved de omkringliggende boliger end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Svendborg Kommune vurderer, at der skal sættes vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser skal overholdes.

Ansøger har oplyst, at der ved drift leveres foder til anlægget 1 gang om ugen. Antallet af foderleverancer vil være størst i den sidste del af hver produktionsperiode. Der kan forventes støj i forbindelse med indblæsning af foder i siloer. Foderleverandørens foderbiler er i de seneste år blevet forbedret i forhold til støj fra indblæsningsudstyret på selve bilerne.

Ansøger har oplyst at ventilatorerne i kyllingestaldene ikke er i drift alle årets dage. I perioder, når kyllingerne lige er sat ind og i kolde perioder, vil de ikke køre. De kører kun med fuld kapacitet når dyrene er store, omkring slagtetidspunktet eller i varme perioder.

Kyllingeafhentninger sker både i dag- og nattetimer (7-8 gange årligt). Der kan forventes støj i forbindelse med truck- og lastbilkørsel.

Der er ikke udarbejdet en egentlig dokumentation for, om de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Såfremt der opstår klager over støj fra ejendommen vil Svendborg Kommune vurdere om, der skal udarbejdes en egentlig dokumentation for den samlede støjbelastning.

Svendborg kommune vurderer, at der ikke skal redegøres yderligere for støjbelastningen ved de omkringboende i forbindelse med udarbejdelse af godkendelsen.

Der stilles vilkår om, at hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er godkendt af Miljøstyrelsens referencelaboratorium til at udføre Miljømåling - ekstern støj.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter, at resultatet foreligger, sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

Transporter omfatter bl.a. levering og afhentning af kyllinger, levering af foder, afhentning af døde dyr samt kørsel i f.m. drift af ejendommens arealer, herunder udbringning af husdyrgødning. Se nedenstående tabel.

Transporttype	Antal transporter pr. år
Kyllingefoder	40
Kyllinger indsætning og levering	8-9
Strøelse	2-3
Døde dyr	40
Kørsel med husdyrgødning	112
Total	203

Med den ansøgte produktion køres ca. 8-9 rotationer med kyllinger pr. år. For hver rotation køres der gns. 16 læs mæg, 1 læs kyllinger ved indsætning og 7 læs kyllinger ved levering til slagteri.

Ansøger har oplyst, at der pr. hvert hold kyllinger kommer ca. 1 leverance med foder pr. uge.

Døde dyr hentes af DAKA ca hver uge eller efter behov.

Det vurderes, at der samlet vil blive ca. 3-4 transporter pr. uge til og fra ejendommen. Dertil kommer kørsel i f.m. drift af ejendommens arealer. Udkørsel af husdyrgødning vil være hyppigere i perioder omkring såning og høst.

Transport af dyr til og fra ejendommen foregår af bilag 3.

Mere end halvdelen af udspretningsarealerne ligger umiddelbart rundt om ejendommen. Til arealerne længere væk vil nærmeste offentlige vej benyttes. Det betyder, at der vil blive kørsel gennem Vormark by til ejede og forpagtede arealer.

Ansøger oplyser, at udkørsel med husdyrgødning normalt kun sker på hverdage.

Et af de forpagtede arealer ligger meget bynært og tæt på byzone. 200 m fra byområder er der forbud mod udbringning af husdyrgødning i weekenden og på helligdage i henhold husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24.

Da mange af arealerne ligger bynært samt, at der vil være kørsel gennem Vormark, vurderer Svendborg Kommune, at *der skal stilles vilkår om, at udbringning af husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer angivet på bilag 3 med et kryds ikke må foregå på lørdage, søndage og helligdage. På øvrige arealer må der ikke ske udbringning på søn- og helligdage.*

Der er stillet vilkår om, at hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Hvenemosevej 17, som efter Svendborg Kommunes vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne.

Støv

Der vil kunne forekomme støvgener i forbindelse med intern/ekstern transport, håndtering af foder og korn.

Kommunen vurderer, at husdyrholdets drift ikke vil give anledning til væsentlige støvgener, grundet afstanden og placeringen af nærmeste naboer.

Der stilles vilkår om, at driften ikke må give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

Desuden stilles der vilkår om, at hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

Udendørs belysning

Der forefindes udendørs lyskilder, som bruges i forbindelse med levering af kyllinger. Lyskilderne (halogen) er placeret i kip ved gavlen på hver stald.

Indendørs belysning

I stald 1 findes der 31 stk. lysstofrør, i stald 2 findes 40 stk. Den indendørs belysning følger et lovpligtig lysprogram med mørke- og lysperioder. Der er lys ca. 24 timer i døgnet når kyllingerne er helt små og igen lige inden slagtning. I den resterende periode er der op til 8 timers mørke i stalden. I tomgangsperioden er der ikke lys i stalden.

Da der ingen vinduer er i staldene, er det Svendborg Kommunes vurdering, at der ikke vil være nogen væsentlig lyspåvirkning af naboerne.

Lys fra ejendommen vurderes af kommunen til ikke at medføre væsentlig gene for naboerne.

Der stilles vilkår om, at driften ikke må give anledning til lysgener udenfor ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

Der stilles desuden vilkår om, at hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal på forhånd godkendes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Fluegener

Ansøger oplyser, at der ikke er nogen flueproblemer ifm. husdyrproduktionen, da fluelarverne ikke kan nå at yngle i strøelsen inden der sker rengøring og udmugning. Der foretages derfor pt. ikke nogen fluebekæmpelse.

Rottebekæmpelse

Der er indgået aftale med et autoriseret firma (Dansk Skadedyrskontor) om bekæmpelse. Der er 5 årlige besøg af firmaet. Der er placeret ca. 29 rottekasser udendørs på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v). Således skal foderet være utilgængeligt for rotter.

Spildevand

Husspildevand

Ejendommen har direkte udledning af urensset husspildevand. Der er ingen planer pt. om kloakering eller påbud om forbedret spildevandsrensning. Se oversigtskort på bilag 1 for placering af septiktank.

Spildevand fra vaskeplads

Den gamle møddingsplads bliver brugt til vaskeplads. Herfra er der afløb til en gammel aljebeholder. Aljebeholderen bliver tømt i forbindelse med at vasketankene, med spildevand fra staldene, bliver tømt.

Vaskevandet som bruges til at rengøre staldene i, opsamles i samletanke, som er placeret mellem stald 1 og stald 2 og øst for staldene (se bilag 1).

Affald

Ikke farligt affald

Ansøger har oplyst, at alt affald bortskaffes iht. kommunens retningslinier. Ansøger har udarbejdet en affaldsliste. Se bilag 6 + 6a.

Døde dyr

Døde dyr vil blive opbevaret i lukkede containere indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes en gang om ugen eller efter behov.

I forhold til opbevaring og afhentning af døde dyr henvises der til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Bekendtgørelsen (Bekg. nr. 439 af 11. maj 2007 Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.) om opbevaring af døde dyr samt den tilhørende vejledning (Vejledning nr. 9824 af 23. august 2007 vejledning til bekg. om opbevaring af døde dyr).

Udgangspunktet er, at opbevaring og afhentning af døde dyr skal ske på en sådan måde, at en eventuel smitterisiko til dyr og mennesker undgås, at lugtgener mindskes mest muligt, og at placeringen vælges ud fra et æstetisk hensyn og sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Farligt affald

Ansøger har oplyst, at olien bliver skiftet på maskinstation, og der vil således ikke opbevares store mængder af spildolie på ejendommen. Af affaldslisten på bilag 6 + 6a fremgår det, at spildolien afleveres til containerpladsen i små mængder.

Svendborg Kommune vurderer, at opbevaring af olie i tønder på opsamlingsbakker, der kan rumme indholdet af den største beholder er i overensstemmelse med dette vilkår. For at undgå forurening af f.eks. jord, kloak, overfladevand eller grundvand kan opbevaringspladsen ved olietanken indrettes med opkanter.

Farligt affald, der indeholder olie skal følge samme vilkår, som for opbevaring og håndtering af olieprodukter.

Samlet vurdering af affald

Der er stillet vilkår om, at affald skal opbevares og afskaffes efter kommunens regulativer.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke er forøget forureningsrisiko forbundet med virksomhedens håndtering af affald, kemikalier og døde dyr med de stillede vilkår.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og tilgængelige kortværk vedrørende nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, der kan påvirke beskyttede naturtyper og grundvand.

Drift af husdyrbrugets arealer

Landbrugsjord til rådighed. Se oversigt over harmoniarealer/bruttoareal på bilag 2 + 2a.

Udbringningsareal	Ansøgt produktion, ha
Ejet	79,6
Forpagtet	44,6
I alt	124,2

Det eksisterende dyrehold på 154,0 DE, sammen med de tilførte 19,0 DE kvæggylle kræver rådighed over et samlet udspretningsareal på 123,6 ha. Til produktionen er der ejede udspretningsarealer på 79,6 ha. Hertil kommer forpagtede arealer på 44,6 ha. Samlet giver det rådighed over 124,2 ha. Harmonikravet på 1,4 DE/ha er dermed overholdt.

Husdyrgødning fra den eksisterende produktion vil blive fordelt med 173 DE på ejet og forpagtet areal (1,39 DE/ha).

Arealkravet på 36,0 ha er overholdt.

Ansøger har oplyst, at der ikke modtages slam til virksomheden.

Der er stillet vilkår om, at der maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 173 DE per planår (1/8-31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 19.058 kg N og 3705 kg P. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Jordboniteten på samtlige udspretningsarealer ligger mellem 4 og 7.

En del af marken inde i selve Vormark by (matr. nr. 5c Vormark By, Hesselager) skal overføres til lokalplanområdet. Landbrugspligten skal dog ikke være til hinder for, at kommunen kan tillade, at arealer drives landbrugsmæssigt efter reglerne i landbrugsloven. Ansøger kan selv bestemme, hvad han ønsker på dette areal. Ifølge lokalplanen kan der opføres enfamiliehuse eller hobbylandbrug på matriklen.

Påvirkning af naturområder

Beskyttelsen af §3-naturområder tager udgangspunkt i, at der ikke må ændres i tilstanden af de beskyttede områder jf. LBK nr. 749 af 21. juni 2007, naturbeskyttelsesloven. Det betyder, at belastningen af området ikke må være større end hidtil. Den hidtidige driftshistorie for et område, regnes som en 14-20 årig periode. Udpegningen af §3 overdrev og enge blev foretaget ved vedtagelsen af naturbeskyttelsesloven i juli 1992. Driftsperioden er således en 14-20 årig periode forud for 1992.

Markerne umiddelbart nord for ejendommen er sammenfaldende med flere D-målsatte §3 enge og overdrev. Gødskning på disse marker må fortsættes som hidtil. Arealerne med udlagt permanent græs må gerne modtage gødning.

Der er en række af udspretningsarealerne som ligger lige op af nogle naturområder. Disse naturområder er beskrevet nedenfor.

Naturområde 1.

Der ligger en B-målsat §3- mose ca. 10 m syd for mark 6 (naturområde 1, bilag 4). Mosen er af typen overgangsrigkær og værdisat på baggrund af forekomsten af en sumpkilde. På lokaliteten er der fundet den relativt sjældne Sump-Fladstjerne. Områdets tålegrænse er 15-20 kg N/ha/år.

Naturområde 2

Der ligger en B-målsat §3-mose mellem mark 6 og mark 5 (naturområde 2, bilag 4). Mosen er af typen overgangsrigkær med partier af elle- og pilesump. Området er delvist værdisat på baggrund af forekomsten af kildevæld. På lokaliteten er der fundet de på Fyn relativt sjældne arter Småbladet Milturt, Tandet Sødgræs samt Vinget Perikon. Områdets tålegrænse er 15-20 kg N/ha/år.

Naturområde 3

Ca. 225 m øst for mark 6 ligger der en A-målsat §3-mose (naturområde 3, bilag 4). Mosen er af typen ekstremrigkær med partier af overgangsrigkær, pilesump og rørsump. Der er fundet forekomst af den meget sjældne art Butblomstret Siv. Områdets tålegrænse er 15-20 kg N/ha/år.

Naturområde 4

Nord for og i umiddelbar forlængelse af mark 4 ligger der et gammelt, gødsket overdrev med bidpåvirkede vedplanter (hvidtjørne med fodposer), som har udløst områdets værdisætning. Der er fundet almindelige overdrevsarter som Vellugtende Gulaks, Håret Høgeurt, Alm. Brunelle og Hvid Okseøje. Områdets tålegrænse vurderes til at være i den høje ende af 15-20 kg N/ha/år.

Der er tidligere stillet vilkår om, at ved placering af markstakkene skal der være en afstand på 300 meter til naturområdet 5 og 6 på bilag 4, samt 75 meter til naturområderne 1 og 2 på bilag 4, hvor markerne grænser op til dette område .

Der stilles kun krav om en buffer (afstand fra markstakke) på 75 meter til naturområderne 1 og 2 da disse er beliggende i stor afstand fra husdyrbrugets anlæg. Til naturområderne 5 og 6 er der stillet vilkår om en buffer på 300 meter til naturområderne, da disse naturområder ligger tættere på husdyrbrugets anlæg.

Andre naturområder, som grænser op til eller ligger i nærheden af udspretningsarealerne er lavt målsatte (C og D-målsatte) og der stilles ikke vilkår til arealer, der grænser op til disse.

Påvirkning af søer og vandløb

En del af mark 5 skråner mere end 12 grader, ned mod et beskyttet vandløb (Stokkebækken). Imellem vandløbet og marken er der en strækning på 25 m med træer/skov. Kommunen vurderer, at der ikke er fare for overfladeafstømning af næringsstoffer til vandløbet, da marken ikke går direkte ned til åen og der stilles derfor ingen vilkår hertil.

Da der ikke er andre af udspretningsarealerne, som skrånere mere end 12 grader ned til en vandløb eller sø, vurderes det, at der ikke er fare for overfladeafstømning af næringsstoffer til vandmiljøet.

Kvælstof og fosfor til fjord og hav

Beskrivelse af vandopland

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Langelandssundet, som er en del af oplandet til Det Sydfynske Øhav. Arealerne afvander hertil via Stokkebækken, Engelsbækken og Askebækken.

Ifølge Miljøministeriets risikoanalyse er Det Sydfynske Øhav overbelastet med kvælstof og fosfor og lever ikke op til målsætningerne i regionplan 2005.

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsar-området er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes. Den centrale del af Det sydfynske Øhav er i Regionplan 2005 målsat som referenceområde for naturvidenskabelige studier.

Desuden er der 6 km til Habitatområdet Vresen.

Fosfor

Beskrivelse af nettotilførsel til vandområde jf. nedenstående tabel.

	Eksisterende produktion
Samlede fosforproduktion, kg P/år	3368
Tilført gødningsmængde, kg P/år	337
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/år	3705
Tilførsel til udbringningsarealer kg P/ha/år	29,8
Fraførsel med sædskifte, kg P/ha/år	26,6
Nettotilførsel, kg P/ha/år	3,2

Med det valgte sædskifte fjernes der 26,6 kg P/ha. (jf. Standardsædskifter og referencesædskifter fra Miljøministeriet d. 27. juni 2007).

Ansøger har oplyst, at ingen af markerne er drænedede undtagen mark 11.

Ved en positiv nettotilførsel af fosfor kan jorden mættes med fosfor og evnen til at binde fosfor falder. Jordens indhold af opløst fosfor – fosfor der reelt er tilgængeligt for planter men også for udvaskning – angives ved det såkaldte fosfortal.

Svendborg Kommune vurderer, at det godt kan tillades, at der tilføres arealerne i gennemsnit 3,2 kg P/ha/år, da næsten alle arealer er udrænedede. På denne baggrund stilles der ikke særlige vilkår vedr. fosfor.

Nitrat

I dette afsnit vurderes, hvorledes nitratudvaskningen fra rodzonen påvirker overfladevand og grundvand.

Påvirkning af overfladevand

Nedenstående tabel angiver tilførslen af kvælstof til udbringningsarealerne.

	Ansøgt
Samlede kvælstofproduktion, kg N/år	17.028
Tilført gødningsmængde, kg N/år	2.030
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/år	19.058
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/ha/år	153,4
N-udvaskning til overfladevand (kg N/ha)	45,0

N-udvaskningen er med det valgte sædskifte lav. Størstedelen af markerne er beliggende i et område hvor reduktionspotentialet er meget højt (> 75%). Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. På denne baggrund, stilles der ikke særlige vilkår til kvælstofudvaskningen.

Påvirkning af grundvand

Ca. 2,5 ha af arealet nord for ejendommen er beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområde. Da der ikke sker nogen øget tildeling af nitrat til arealerne i sagen, vurderer kommunen, at der ikke skal stilles vilkår med hensyn til påvirkning af grundvand.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV arter)

Springfrø og Stor Vandsalamander er forekommende i hele området, og det kan derfor ikke udelukkes, at vandhullerne beliggende ved eller på udspretningsarealerne kan fungere som yngle- og/eller levesteder for disse to bilag IV arter.

Da flere af vandhullerne er omgivet af lovpligtige bræmmer, og ingen af arealerne er skrånende med mere end 12°, vil vandhullerne ikke blive påvirket væsentligt af afstrømning.

Kommunen vurderer, at det atmosfæriske ammoniakbidrag fra ejendommen ikke vil ændre vandhullernes tilstand pga. afstanden, og den deraf følgende atmosfæriske opblanding.

Hasselmus er registreret øst for lokaliteten, og det er derfor sandsynligt, at arten også er tilstede i projektområdet.

Flere arter af flagermus lever i og omkring området skove.

Samlet set vurderer kommunen, at husdyrproduktionen på ejendommen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for området bilag IV arter.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrgodkendelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi.

Ansøger har med henvisning til BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) redegjort for brugen af BAT indenfor

- management
- staldindretning
- foder
- opbev./behandling af husdyrgødning
- udbringning af husdyrgødning
- forbrug af vand og energi

Der vil som beskrevet i forrige afsnit blive udarbejdet en beredskabsplan, hvori forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, gylle, brand mv. er beskrevet.

Management

Godt landmandsskab er en vigtig del af BAT, og det praktiseres på bedriften via ansvarsbevidst driftsledelse, der bidrager til en forbedret miljøpræstation.

Ansøger har oplyst at slagtekyllingeproduktionen er kendetegnet ved et meget højt styrings- og kontrolniveau. Der er styring af: foder, vand, varme og ventilation. Programmerne kører automatisk. Data fra produktionen logges automatisk i produktionsperioden og lagres elektronisk.

Ansøger har implementeret kvalitetsstyringskonceptet KIK (Kvalitetsstyring I Kyllingeproduktionen) på ejendommen. KIK er et samlet kvalitetssikrings- og dokumentationssystem for alle led i produktionskæden for slagtekyllinger. Der kommer således over tid til at ligge procedurer for bla. opbevaring og håndtering af strøelse, foder og gødning, tilsyn, døde dyr, sygdom og sundhed, rengøring osv.

Staldindretning

Til forbedring af den generelle miljøpræstation praktiseres bl.a. følgende, der alle regnes som BAT ifølge EU's BREF dokument:

- Der gennemføres løbende et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
- Der udføres regelmæssig kontrol og reparation af drikkevandsanlægget for at undgå unødigt spild/lækager.

Derudover anvendes andre BAT systemer (iht. BREF dokument):

- En velisoleret og ventileret stald, med strøelse over hele gulvet og som er udstyret med ikke-lækkende drikkesystemer.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Journalføring over vand- og energiforbrug.
- Datalogning af foderforbrug, vandforbrug, dødelighed, tilvækst og ventilation.

Kommunen vurderer, at disse punkter lever op til kravet om BAT ifølge EU's BREF note.

Svendborg Kommune har rettet en forespørgsel til Miljøstyrelsen og Landscenteret for fjerkræ vedr. brugen af kemisk luftrensning ved en slagtekyllingeproduktion for at finde ud af, om luftrensning kunne sættes som et BAT-krav til slagtekyllingeproduktionen. Miljøstyrelsen oplyser, at de har hørt, at der ikke er nok erfaringer fra Danmark, som viser effekten af teknologien, og at de ikke kendte niveauet af, hvilken effekt luftrensning kunne sættes til. Landscenteret for Fjerkræ oplyste, at der ikke var nok erfaringer i Danmark vedr. brug af luftrensning på fjerkræbrug. Der har været en undersøgelse og demonstration af et anlæg, hvor der var vist en reduktion i ammoniakkoncentrationen i afgangsluften med ca. 80-90%, og der er pt. ved at blive opsat 2 nye anlæg i Danmark. Landscenteret for Fjerkræ vurderer, at der pt. ikke er tilstrækkelig dokumentation vedr. brug og effekt i Danmark vedr. brug af kemisk luftrensning på fjerkræbrug.

Svendborg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående udmeldinger, at der ikke er erfaringer nok til at stille vilkår til brugen af kemisk luftrensning som BAT. Dette er blandt andet vurderet pga. Landscenteret Fjerkræ's oplysning om, at der er pt. ikke er nok erfaring med kemisk luftrensning af en slagtekyllingeproduktion.

Når miljøgodkendelsen bliver revurderet, vil der være krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniakkoncentrationen fra begge stalde.

Foder

Der føres journal over mængden af husdyrfoder. Der anvendes fytase-tilsat færdigfoder og der anvendes fasefodring, afhængig af dyrenes udvikling, hvilket er BAT.

Type og indhold af foder er tidligere beskrevet og opfylder kravet om brug af BAT.

Opbev. /behandling af husdyrgødning

Dybstrøelsen køres direkte ud i marken på den del af året, hvor det er muligt.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan i samarbejde med konsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Udbringning af husdyrgødning

Udbringning af husdyrgødning følger med de gældende lovkrav BAT.

- Markstakke placeres, så der tages hensyn til naboer i forhold til lugtgener og til vandløb og dræn. Yderligere overdækkes gødningsstakken omgående.
- Det tilstræbes at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, samt at undgå udspreddning i weekender og på helligdage samt at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Vand- og energiforbrug

Der er opsat lavenergibelysning i form af lysstofrør i stald 2.

Ansøger har oplyst, at der evt. vil blive opsat lavenergibelysning i stald 1. Samt at ventilationssystemet skal renoveres, så det bliver mere energieffektivt.

Der føres journal over vand- og energiforbrug, mængde af kyllingefoder og evt. opstået spild.

Der sker daglig kontrol af drikkenipler.

Desuden foretages der iblødsætning inden rengøring, hvilket er med til at minimere vandforbruget.

Der findes klimaanlæg i hver af de eksisterende stalde.

Substitution af råvarer og hjælpestoffer

Der er stillet vilkår om, at virksomheden skal dokumentere, at substitution af råvarer og hjælpestoffer sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

På baggrund af ovenstående vurderer Svendborg Kommune samlet, at bedriften lever op til kravet om at benytte BAT i produktionen.

Egenkontrol

Ansøger har oplyst, at der er egenkontrol i forhold til kyllingernes vækst, foderforbrug, vandforbrug og dødelighed.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal foretages egenkontrol i forhold til:

- Dokumentation for husdyrholdets størrelse
- Dokumentation for forpagtningsaftaler af mindst 1 års varighed
- Dokumentation for aftaler om udbringning af husdyrgødning af mindst 1 års varighed
- Dokumentation for indhold af N/P i foder (foderkontrol)
- Kontrol og vedligehold af belægnings, der skal fremstå tætte og hele
- Tidspunkt for etablering og placering af markstakke.
- Kontrol med rengøring og vedligehold af ventilatorer
- Kontrol (løbende opdatering) af beredskabsplan

Der er fastsat vilkår i henhold til ovenstående under de enkelte afsnit. Der er derfor ikke udarbejdet et særligt vilkårsafsnit vedr. egenkontrol.

Ophør af drift

Ansøger oplyser, at ved evt. ophør af produktionen tømmes staldene, hvorefter de rengøres og desinficeres. Markstak spredes på harmoniareal og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Evt. lager af kemikalier og pesticider bortskaffes efter forskrifterne.

Svendborg Kommune vurderer, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger så ejendommens bygninger vil blive vedligeholdt eller evt., at driftsbygningerne vil blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Virksomheden skal ved driftens ophør træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

Konklusion

Miljøgodkendelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven om husdyrbrug, øvrige naturområder, Natura 2000 områder, grundvandet herunder nitrutfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endelig er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr, herunder bilag IV-arter, samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

En lille del af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomt drikkevands-indvindingsområde. Da der ikke sker nogen øget tildeling af nitrat til arealerne i sagen, vurderer kommunen, at der ikke skal stilles vilkår med hensyn til påvirkning af grundvand.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at der i denne sag ikke er en væsentlig virkning på miljøet.

Beskrivelse af eventuelle høringssvar, og vurdering.

Der har været forannoncering af projektet i Ugeavisen Svendborg i tre uger. Der er i denne periode ikke indkommet nogen bemærkninger.

Ansøger, 5 naboer og 2 bortforpagtere samt Danmarks Naturfredningsforening har haft et udkast til miljøgodkendelsen i høring i 2 uger før meddelelse af godkendelsen.

Der er ikke indkommet nogen høringssvar.

BILAG

Bilag 1.	Oversigtskort med anlæg og angivelse af bygningsmæssig indretning
Bilag 2 + 2a.	Oversigtskort over harmoniarealer (Bruttoareal)
Bilag 3.	Oversigtskort med arealer og transportveje
Bilag 4.	Oversigtskort over natur og bufferzoner
Bilag 5.	Kort over §7 natur og habitatområder
Bilag 6 + 6a.	Oversigt over affaldsliste og håndtering